

Odontharmose *)

De wijze, waarop de tanden van boven- en onderkaak elkander ontmoeten, kan zeer verschillend zijn, welke echter steeds tot bepaalde groepen kan worden teruggebracht. Tot heden zijn maar enkele pogingen gedaan, die verschillende vormen te rangschikken en ze met namen aan te duiden. Een der eersten, die eene poging daartoe heeft aangewend was Carabelli (1844).

Hij stelde de navolgende benamingen voor :

I.	Mordex normalis	= normaal-	} gebit.
II.	„ rectus	= rechtstandig.	
III.	„ apertus	= openstaand-	
IV.	„ prorsus	= voorstaand-	
V.	„ retrorsus	= achterstaand-	
VI.	„ tortuosus	= kruis-	

Op 't eerste gezicht, schijnt deze benaming aan alle eischen te voldoen, doch bij nauwkeuriger inzicht en door vergelijking van de eene groep met de andere, blijkt deze nomenclatuur onvoldoende en in sommige gevallen geheel waardeloos, ja geeft aanleiding tot verwarring.

*) Voordracht gehouden in de Vergadering der N. T. V. van 26 Mei 1900 door den heer John E. Greves.

De nomenclatuur van Carabelli viel geen gunstig onthaal ten deel; in geen enkel tandheelkundig werk vinden wij haar aangenomen. Sedert dien tijd werd er niet meer over gesproken, totdat in 1888, Sternfeld een boekje uitgaf — „Bissarten und Bisanomaliën”. Ook in Scheff's handboek wordt er een hoofdstuk aan gewijd. Hij erkent twee soorten van inelkaar sluiting, nl. een physiologische en een pathologische.

Onder de physiologische of ethnologische rangschikt hij:

- I. Orthognathia dentalis = normaal gebit.
- II. Prognathia dentalis = voorstaand boven en beneden gebit.
- III. Orthogenia dentalis = rechtstandig gebit.
- IV. Progenia dentalis = voorstaand benedenkaak gebit.

De tweede of pathologische groep omvat:

- I. Orthognathia pathologica dentalis (?)
- II. Prognathia path. dentalis = sterk voorstaand bovenkaakgebit.
- III. Orthogenia path. dent. (?)
- IV. Progenia path. dent. = sterk voorstaand benedenkaakgebit.
- V. Opisthognathia path. dent. = achterstaande bovenkaak.
- VI. Opisthogenia path. dent. = achterstaande benedenkaak.

Indien de afwijking beperkt is, tot de bovenkaak, wordt „gnathia” als achtervoegsel gebruikt en „genia” wanneer het de onderkaak betreft. De voorzetsels ortho- opisto-pro(s) drukken den stand der tanden uit, 't zij recht, achter- of voorwaarts. Hierin schuilt reeds een groot voordeel. 't Is nu de vraag of 't wel aangaat termen te gebruiken, welke in een ander tak der wetenschap in

gebruik zijn en waarmede bepaalde begrippen worden aangeduid. Ik geloof dat door deze indeeling Sternfeld de zaak eerder moeilijker dan lichter heeft gemaakt.

Nemen wij b.v. prognathia physiologica en vergelijk deze met prognathia path. dent. dan is 't niet uit te maken of in 't eene geval de boven- en onderkaak, dan wel beide bedoeld zijn en in 't tweede geval enkel de bovenkaak.

Het openstaande gebit en het kruisgebit worden door Sternfeld in 't geheel niet besproken. De termen proortho- en opisthogenie geven geen voldoende duidelijkheid in de afwijkingen der onderkaak, en zelfs de anthropologen zijn 't nog niet geheel eens, wat deze benamingen wel beteekenen.

Virchow heeft in zijn werk „Beiträge zur physischen Anthropologie der Deutschen mit besonderer Berücksichtigung der Friesen” eenige afbeeldingen van schedels opgenomen, die hij als progenie aanmerkt, maar volgens Sternfeld als Orthogenie moeten worden aangeduid.

Prof. L. Meyer gebruikte 't eerst de term progenia. Hij had deze afwijking gevonden bij een bepaalden vorm van idiotie. Meyer beschrijft ons een geheel ander beeld dan zijne afbeelding te zien geeft, daardoor ontstaat twijfel wat eigenlijk onder progenie verstaan moet worden. Vergelijkt men de afbeelding van Meyer met die van Virchow dan wordt de zaak nog verwarder.

In 't jaar 1891 maakte Iszlay zijn nomenclatuur bekend. Zijne terminologie is veel beter dan de vorige. Echter wenschte hij 't woord articulatie te vervangen door odontharmose van ὀδόντις = tand en ἀρμούζω = overeen stemmen.

Teneinde de verschillende vormen in odontharmois te

onderscheiden, is 't wenschelijk een vast punt te vinden, en hiervoor heeft Iszlay de bovenkaak gekozen. Zie hier de groepen.

En(h)arמוש = normaal gebit.

II. Epharמוש = vooruitstekende onderkaak.

III. Pros(h)arמוש = rechtstaand gebit.

IV. Opharמוש = openstaand gebit.

V. Dicharמוש = kruisgebit.

VI. Tyrpharמוש = verward gebit.

I. Enarמוש. Hier vallen de boventanden juist voor de ondertanden, ternauwernood eenige ruimte latende tusschen de labiale vlakke van de onder- en de linguale vlakke der boventanden, terwijl de laatste de ondertanden slechts een weinig bedekken. Is de ruimte tusschen boven- en ondertanden grooter, dan hebben wij geen normale beet meer, wij noemen dit dan di-enarמוש.

't Komt echter ook voor dat de boventanden de labiale zijde der ondertanden geheel bedekken en de laatste op 't palatum bijten, dan heet de toestand dys-enarמוש.

II. Epharמוש. Hierbij vinden wij juist 't tegenovergestelde als onder I vermeld.

Ook hier erkennen wij drie groepen, nl.:

1. de ondertanden raken de boventanden aan zonder eenige tusschenruimte (epharמוש);

2. de ruimte is grooter, maar de boventanden zijn niet geheel bedekt door de ondertanden, (di-epharמוש);

3. de ondertanden bedekken de boventanden geheel (dys-epharמוש).

III. De derde groep, Prosharמוש, omvat die gevallen, waarbij de tanden der boven- en onderkaak recht op elkaar staan.

IV. Opharמוש omvat die groep, waarbij geen

sluiting der voortanden bestaat, maar slechts bicuspidaten en molaren opelkaar sluiten.

V. Soms ontmoeten wij gevallen, waarbij aan de eene zijde de tanden enarmotisch en aan de andere zijde pros- of epharmotisch staan. Dit noemt men *dichar-mosis*.

VI. Onder deze groep rangschikken wij die gevallen, waarbij geen bepaalde classificatie plaats kan vinden.

(De spreker besloot zijne voordracht met de demonstratie van een aantal lichtbeelden).

Verslag van den Secretaris.